

DOMOVINA

Izhaja 5., 15. in 25. dan vsakega meseca. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje vsakokrat po 10 kr. od garmond-vrste. Velja za celo leto 2 gld., za pol leta 1 gld., za četrť leta 50 kr. Naročnina naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celji.

Interpelacija

poslanca dr. L. Gregorca in drugov na nj. prevzv. markija Baquechem, c. kr. ministra notranjih zadev:

C. kr. okrajni glavar v Celji g. dr. Pavel Wagner, je sestavil in sprejel dne 20. decembra 1894, pod št. 351 praes. z Rihardom Kokotom, podučiteljem v Vojniku, sledečo kazensko ovadbo v zapisnik:

Dne 2. decembra l. l. zbrala se je večja družba v gostilni Vrečerja ml. ter so se zabavali o priliki goda gostilničarjevega.

Proti koncu zabave, ko so se pripravljali gosti že tu in tam na odhod, je g. Kokot napil zdravico Nj. veličanstvu presv. cesarju.

Neposredno potem, ko je napil zdravico cesarju in ko je godba odsvirala cesarsko pesem, slišal je iz sosedne sobe, v kateri sta sedela ves večer žandarja Anušek in Serp, oba člana vojniške žandarske postaje, podučitelj Kokot klic: „Aleksander“. Glede na slovansko-rusko ljubno v Vojniku dobro znano mišljenje navzočnikov, neizvzemši nobenega izmed žandarjev, moral je misliti, da je eden izmed navzočnikov napil zdravico carju Aleksandru.

Razdražen po tem malodoljubnem početju, šel je v to sobo, da poizve, kdo je nazdravil zdravico carju Aleksandru. Tega sicer ni mogel poizvedeti. Videl pa je, da sta oba navedena žandarja med sviranjem cesarske pesmi, oziroma ne glede na njegovo zdravico na Njih veličanstvo cesarja, neodkrivši se obsedela.

To ga je napotilo, da njima reče, da bi kot cesarjeva služabnika lahko bila vstala in odkrila

glave, na to pa mu je žandar Anušek odgovoril: „po buči“.

Ta kazenska ovadba, v kateri se c. kr. žandarja Benjamin Anušek in Franc Serp dolžita zločina žaljenja Njih veličanstva, odstopila se je višjemu c. kr. žandarskemu poveljstvu.

Višja žandarska oblast je uvela preiskavo, ktera je pa dognala popolno neutemeljenost navedenih obdolženj.

Izjave mnogih prič so namreč dokazale, da Kokot ni napil zdravice presvitemu cesarju in da žandarja nista neodkrivša se, sedela pri sviranju cesarske pesmi. Vsa stvar, kakor jo je poročal Kokot se je pokazala kot izmišljena, zaradi česar je c. kr. državno pravdnistvo v Celji vložilo obtožnico proti Rihardu Kokotu zaradi hudodelstva obrekovanja.

To kazensko ovadbo je sestavil in spisal dr. Pavel Wagner osebno.

V ovadbi se čita: „priča“ učitelj Kokot in objavi sledečo pritožbo.

Rihard Kokot pa je pokazal pri glavni protijemu vršeči se obravnavi povabilo c. kr. okrajnega glavarja, kateri ga je poklical, da mu poda to ovadbo.

Očitvanja slovansko-rusoljubnega mišljenja proti dotični družbi, neizvzemši žandarjev, ni rabil on, ampak c. kr. okrajni glavar, in ko se je on (Kokot) branil to podpisati, se je razburil dr. Pavel Wagner ter se nad njim tako razjaril, da je zmočen naposled ugodil volji c. kr. okrajnega glavarja.

To postopanje c. kr. okrajnega glavarja v Celji se ne da z ničemur primerjati.

C. kr. okrajni glavar povzroči kazensko ovadbo proti c. kr. žandarjem zaradi žaljenja

veličanstva, ktera pa se izkaže kot izmišljotina od začetka do konca.

C. kr. okrajno glavarstvo obdolži cesarju zvesto ljudstvo in c. kr. žandarja brez vsega vzroka slovansko-rusoljubnega in zato protiaustrijskega in nepatriotičnega mišljenja.

Naravno je, da je to postopanje c. kr. okrajnega glavarja v Celji povzročilo silno ogorčenost vsega ljudstva v političnem okrožju celjskem, in zato se obračajo podpisani do nj. prevzvišenosti, gospoda ministra notranjih zadev s sledečim vprašanjem:

1. Ali je nj. prevzvišenost voljan, uvesti proti c. kr. okrajnemu glavarju g. dr. Pavlu Wagnerju strogo preiskavo?

2. Kaj misli nj. prevzvišenost ukreniti, da dobi vojniška v svojih patriotičnih čutilih globoko užaljena družba, in zaradi žaljenja Njih veličanstva obdolžena c. kr. žandarja zadoščenje in da se prepreči za prihodnost tako in enako postopanje navedenega c. kr. uradnika?

Da Dunaj, dne 1. aprila 1895.

Dr. L. Gregorec, Ferjančič, Kušar, Nabergoj, Laginja, Biankini, Dapar, Kvekvič, Perič, Engel, Eim, Vašati, Hoch, Sokol, Kurz., Kramar.

Volitev na Teharjih.

Dan 2. aprila leta 1895. zapisal se bode z zlatimi črkami v kroniko teharsko. Kolikor časa opravljajo občinski zastopi skupno premoženje, bili so v slavnih Teharjih vedno nemčurji gospodarji. Da ti niso ravnali z občinskim premoženjem, kakor tudi ne z mišljenjem ljudstva pravilno, je umevno. Zato pa je ljudstvo, po poduku prišlo do prepričanja, da tako ne more iti dalje. Vsi,

LISTEK.

Slovinci v severnih Alpah.

Spomin na potovanje od Lajte do Rena. (Berilo Igo Kaša, v slovenskem klubu na Dunaji, dne 15. grudna leta 1894.) (Konec).

Od Št. Janža v Tirolu krene pot zopet na jug do mesteca Kitzbühel, — pred katerim se v Aho izliva potok Wätschenbach — morebiti večni potok ali večji potok — in kjer stoji selo istega imena. Lepo mesto, krasna lega, električna razsvetljava, dobri ljudje, le počasni — to je Kitzbühel. Zadi za mestom nekoliko zvišeno leži tik goste šume Črno jezero — ni veliko, — ali kaj mično, ker na njem se ziblje na tisoče belih jezerskih rož med širokim listjem.

Dalje vodi pot, dalje v dolino Ina-reke.

Ker In priteka od juga, nas vodi pot proti jugu. Reka je zdaj edina meja med severnimi in srednjimi Alpami do Sane, — in po tej gre meja do zedinjenja Trisane in Rosane, preko „Arlberg“ (Orlovbreg) — in krenivši proti zahodu — do Rena v Lichtensteinski kneževini.

Zdaj nam primanjkuje očitvidno slovenskih imen. Vidi se, da so Slovenci tu bivali med Kelti in da so zgodaj Nemci se začeli širiti po teh krajinah. Ali vendar še nahajamo marsiktere

spomine, ki se spet množijo na bavarski visočini do Brižnika (Freising), kjer se je našel bil znani brižinski rokopis. N. pr. Haydach. Söll, Valdöb, Wilschenau, Windrau, Maurach pri Achenskem jezeru, in dalje do gornje Isare Jachenthal in Weiszach (v Višah). V bregenski gori se nahajajo visočine: Zlatina, (Saladina) Gentschel, reki Lech in Wertach, Rogla (viš.). Ob potu do Bregenca Bludenec, Bludesch, Götzis, blizo Rena Koblach, Fussach, — in v sredini gorovja sela Bizova, Rovte in Bezova (Bizau, Reute, Bezau).

Med Trisano in Inom pa nadvladajo romanska imena, da si je ljudstvo vse nemško. Tudi se mi vidi, da je stanovništvo v teh krajih kasneje prišlo in romanske Rbäte nadomestilo, kajti čisti nemški govor posebno v Lichtensteinu se kaj mnogo loči od ljudskega narečja v severnem Tirolu do južnega Bavarskega.

Razločujem pa trojna imena krajev, gor, vod, in vasi. V prvo imena, ktera kažejo na Slovence kot prebivalce onih krajev, v drugo nemška, v tretje keltska. K tem pridejo še imena romanska.

Slovenska imena zopet razločujem v tri oblike, 1. stara imena v teku časa po tujih promenjena, da se težko najde snov in pomen; 2. mlajša imena — ponemčena po nekterih organičnih pravilih; 3. slovenska imena, ki so prihranila svojo obliko. Primer k prvim: Fusch,

Wörgl, Aussee, Göbra itd., k drugim: Döllach, Ponggau, Weissach, Gastein, Wagrein, Gölling, Daublitz i. dr., in k tretjim imena gor, Plešnic(a), Tabernic(e) Prekše, Plešnic(a) in jezera Toplitz itd. Omeniti je še tistih imen, ktera so krajevom pridejali Nemci, ko so se naseljevali med Slovenci: Windisch-Matrei, Windischgau, Windsbachthal i. dr.

Kake spremembe so prestrojale slovenska imena, se ne more znati. Mi imamo samo konečni stroj: Na pr. v 12. in 13. stoletju zvale so se tri naselbine Medelicha ali Medeliche, kakor se spozna iz zapisnikov, obelodanjenih po dr. Ottonu Kaemmelnu. Prva se zove danes Molk ali Melk, druga Mödling in tretja Meidling, stare Metlike!

Neke premembe nalik onej iz Windischgau v Pinzgau naj še omenjam. V neki jarugi Švegate-reke, ne daleko od Badna leži mala vas Wienersdorf. Na južnem kraju se vzdiguje starodavni grad, na novo sezidan v 16. stoletju, — danes fabrika. . . Vasi se pozna, da je iz najstarejših časov, da si so pohištva, kolikor mogoče ponovili. In res, tej vasi je bilo ime Windischdorf (dano od Nemcev v 13. stoletju). kasneje se je zvala Windsdorf, in ko tudi tega nikdo več umel ni, prekrstili so jo v najnovejših časih v Wienersdorf. —

ki so svobodni, so komaj čakali dne, da pokažejo svetu in dosedanjim odbornikom, da nečejo takega gospodarstva. Prišel je dan, odločilen dan. Slovenski volilci stali so, kakor skala in pokazali, da so vredni nasledniki slavnih Teharčanov. Vse stare odbornike razun gg. Jelleka in Resnika so pomedli ter si izbrali popolnoma druge može.

Danes nam primanjkuje prostora, govoriti obširno o tej volitvi, pisa!i bodemo prihodnjič. Kličemo pa vsem zavednim volilcem: Slava Vam! Slava Slovencem!!

Avstrija in Bismarckova osem-desetletnica.

Dne 1. aprila 1895 je praznoval železni kancelar nemški, Bismarck, svojo osemdesetletnico. Njegovi častilci in oboževalci mu pripravljajo ta dan sijajne slovesnosti, dražestne darove in vznesene častitke, med njimi nemški cesar sam. Nemčija časti v njem svojega očeta, svojega ustanovitelja, združitelja nemških in deloma tudi nenemških držav in držav in jedno izkjučno nemško celoto. Če pa časti Nemčija Bismarcka kot svojega moža, kot svojega državnika, naj ga časti po svoji misli in volji. Njeno slavljenje nas ne briga in ne moti. Nemčija ima svoje može, Avstrija pa svoje, ona naj slavi svoje može, mi pa svoje, to je povsem naravno.

Nenaravno pa je, da tudi avstrijski Nemci hočejo slaviti Bismarcka kot nemškega državnika, kot ustanovitelja velike zedinjene Nemčije, nedopustno in predrzno je, če slavijo naši Nemci Bismarcka najbolj brezsrčnega in najljutejšega sovražnika Avstrije.

Kaj je storil Bismarck velikega za svet, da bi imel povod, slaviti ga tudi zunaj Nemčije? Ali je mar ta glasoviti mož izvršil kako veliko delo človekoljubja ali kako drugo veliko kulturno delo? Nemci se vsaj radi pobahajo se svojo kulturo in oliko, in hočejo vse druge narode nadkrijevati v kulturi. Ne ničesar takega Bismarck ni storil. Bismarck je marveč kot mož olikanega nemškega naroda 19. stoletja preganjal vse tiste, ki niso bili z njim ene misli, z nečuvno srditostjo, Bismarck je preganjal socialiste z železno pestjo, Bismarck je s škorpijoni bičal in preganjal katoličane, Bismarck — ta največji državnik (?) in zaščitnik nemške kulture je z nečloveško grozovitostjo zatiral in tepel Poljake, samo zaradi njih narodnosti samo za to, ker so Poljaki in ne Nemci. On jim je odvezl šole, prepovedal rabo jezika v cerkvi, zaradi narodnosti jih oropal imetja in domovine ter jih izganjal v prognanstvo. Tak je Bismarck kot prorok kulture ali omike, tak kot prvi sin olikanega naroda v 19. stoletji.

Človeštvo izvan Nemčije ima tedaj malo povoda, slaviti Bismarcka kot svojega moža — izglednika.

In kako so pri nas Nemški činovniki ravnali. Mislimo si, da se izgube imena Vojnik, Konjice, Vitanje, da ostanejo samo imena Hochenegg, Gonobitz, Weitenstein! Kdo bi mogel misliti, da so te naselbine slovenske korenine? Se ve da današnji nemški prebivalci, kojih roditelji še nemški črhnili niso, mislijo — da so sela — staronemška ali kaj. Takim breznačajnim in neučenim bedakom, ki resnico pobijajo iz zgolj zlobstva — je škoda dati pouka, — kakor že neki stari pregovor govori o „Margaritas itd.“.

Iz navedenega sledi to: Nektera slovenska plemena so se urinila do Renske ravnine po dolinah med Alpami, kjer so živela kot poljedelci med živinorejci Kelti. Druga plemena so se počasi pomikala za njimi ter obsedla iztočni del severnih in srednjih Alp, posebno pa vse zemljišče med Lehom in Dravo — doli do beneške ravnate. Tretji prišleci poselili so se med ustanovljenimi brati — ter pogostili prebivalstvo. Imena prvih, ki so se deloma pomešali s Kelti, so se prestrojila; prihajali so tudi germanski in rimski naselniki, ki so imena po svoje prestvarjali in jih javili na jug, kjer so se v tem smislu napisala.

Da pa o Slovencih, selujočih se na zapad v starinski zgodovini nič ne čujemo, ni čudo. Oni so bili poljedelci in živinorejci. Sedeli so na svojem zemljišču. Ljudstva pa, ki so prihrula,

Ali pa ima morda Avstrija kak povod k Bismarckovi proslavi? Človek sodeč po zunanosti, po viku in kriku, katerega ženo naši nemški listi, mogel bi soditi, da mora tudi Avstrija imeti kak povod, kako potrebo, ali celo kako dolžnost do Bismarckove hvale in proslave. Po vsej Avstriji se gibljejo Nemci. Posamezniki, občine, društva, javni zastopi, celo uradniki se zbirajo v njegovo proslavo, pripravljajo mu sijajne besede in slovesnosti, obdarujejo ga z najdražestnejšimi darili, romajo k njemu v Nemčijo, kakor na božjo pot k največjemu svetišču.

In vendar še nikdo ni tako črtil in sovražil Avstrije kakor Bismarck. Nikdo ni Avstrije varal tako kakor Bismarck, nikdo ni puntal avstrijskih državljanov (na Ogrskem) tako, kakor Bismarck. In kadar smo bili z njim v zvezi, bilo nam je v kvar in škodo. Ko ni imel z nami krvavega boja, bojeval je z nami gospodarski boj, ki nam ni manj ran zasekal od prvega.

Naravnost nečuvna predrznost pa je, kar v bismarkovanju počenjajo štajerski Nemci. Proslavljajo ga v imenu cele Štajerske, v imenu cele Štajerske ga hočejo obdariti; na darilih so zapisani malo ne vsi trgi in vsa mesta, v imenu cele Štajerske ga hočejo obiskati ob njegovi osemdesetletnici ter se mu pokloniti.

Ker se ta pripravljanja vrše že leto in dan, v društvih, občinskih in javnih zastopih, misliti se mora, da so ti može vse dobro premislili in vejo kaj hočejo.

Zakaj se praznuje Bismarckova osemdesetletnica s tolikim bleskom? Proslavljala se bodo njegova dela.

Proslavljal se bo Bismarck, ker je vzel Avstriji ves upliv in prvenstvo v nemški državi ter je prenesel na Pruse; da je leta 1864. v Slesvig-Holsteinski zadevi izpodrinil Avstrijo ter jo spravil ob ves sad svoje zmage; da je potem prevaril avstrijske državnike, da se niso pobirili, ko se je Bismarck pripravljaj na boj zoper Avstrijo; da je Avstriji nakopal leta 1866. na glavo boj na nečuvni način, da je naščuval ob enem proti Avstriji Italijane, da je Avstrija vkljub svojih sijajnih zmag pri Kustoci in Lisi izgubila Benetke! Proslavljal se bo Bismarck, da je prelival pri Kraljevem gradu leta 1866. avstrijsko kri, da je povzročil jok in stok avstrijske dece, starišev in žena, da je morala Avstrija Nemčiji plačati milijarde odškodnine, da je puntal in potuho dajal avstrijskim odpadnikom.

Vso to slavo pa navdušeni poslušajo navzoči avstrijski Nemci na Bismarckovem domu. Tako pa slavijo tudi v Avstriji Bismarcka naši bismarkovci, zato ker e ustanovitelj nemške države, čeprav jo je ustanovil iz naše države Avstrije. Avstrija je morala trpeti in krvaveti, da je skoval železni Bismarck železno vez nemški državi. Avstrija mu je bila dobrodošla na kovalu.

ki so skoz te zemlje drla proti jugu vedno pripravljena na boj, ta ljudstva se omenjajo, kakor da bi ona bila gospodarila v teh krajih. Saj vemo iz zgodovine, da le o onih ljudstvih govori, ki so se bojevala, ali o mirnih stanovnikih se niti ne zna!

Kako bi bilo mogoče, da take ogromne množine germanskih čet morejo pregaziti te daljne krajine, ako ni bilo ljudstva, ki se bavi s poljedelstvom in živinorejo? Morali bi vsi gladu poginiti. In ona korenina, ono ljudstvo, ki je redilo vse prehodnike, ono ljudstvo bilo je po mojem prepričanju slovensko.

Ali bi si mogli misliti, da novo ljudstvo pride v 6. stoletji iz vzhoda, pa obsede brez boja vse krajine tja do Rena? In nikedar se ne čuje o bojih, kateri bi morali biti strašanski proti onim, ki so bivali na tem zemljišču, — baje Nemcem.

Ne, ne, to ni moglo biti. Zakaj po so Kelti v četrtem in tretjem stoletju pred Kristom rili na jug?

Razlagam si torej selitev Slovencev v Alpe tako: Že v četrtem stoletju pred Kristom, ko so Germani, prvi oddelek Azijskih plemen za Grekoitalci, živeli ob severnem in iztočnem morju, prostirali so se Slaveni — leto za letom proti večeru. — Oni so bili, ki so Kelte, živeče po planinah s svojimi čedami, prisilili, da so se pomikali proti jugu, kjer so obsedli ravnino ob

Tak je Bismarck, katerega slave avstrijski Nemci, h kateremu romajo, da tudi dejansko pokažejo, da imajo tudi zunaj Avstrije svoj dom.

Avstrijski Nemci pa so se svojim bismarkomoljem pokazali v pravi luči, pokazali so, kako vedó „sveto služiti sveti domovini in Avstriji“.

Če imajo izvanavstrijski Nemci povod slaviti trolasega Bismarcka kot spasilca svojega naroda, naj ga imajo. A gotovo se bo studilo pravim poštenim Nemcem bogomolje Avstrijcev napram Bismarcku in Bismarcku samem se mora studiti.

Pa tudi Nemčija ni soglasna v Bismarckovi proslavi. Pred nekoliko dnevi je odklonil nemški državni zbor, tedaj večina zastopnikov nemškega naroda, odposlati Bismarcku častitko k osemdesetletnici. Mnoga nemška društva, občine in javni zastopi se odločno branijo, vdeleževanja pri Bismarckovi slavnosti, — avstrijski Nemci pa — bolj pruski kakor Prusi sami, se kleče plazijo in trebuholazijo samega bismarkomolja.

Za človeštvo si je Bismarck pridobil samo eno zaslugo, da je povzročil velike armade, oborožen mir, ki tare in žuli vse države, in narode do krvi in kosti.

Mi zvesti Avstrijanci protestujemo proti take-mu sramotanju in ponižanju naše države, slovesno protestujemo, da se slavi Bismarck v imenu cele Štajerske, slovesno protestujemo, da se lažljivo slavi Bismarck v imenu cele nemške Štajerske, v kateri prebiva nad tretina Slovencev.

In pri tem svojem slovesnem protestovanju nam je živo zadoščenje, da se pridružujejo tudi vsi pošteni in trezni avstrijski Nemci, osobito poslanci, ki se sramujejo takega bismarkovanja in sramotnja svoje domovine. Demonstracijsko bismarkovanje preseda tudi — vendar enkrat — vladi sami, da je krepko posegla vmes. Za kar pa je seveda po konci ves — bismarški izrael.

Istra in Štajerska.

(Iz Istre).

Istrske razmere postajajo tudi za nas čedalje zanimivejše. Kakor se moramo mi pri nas boriti z Nemci in nemškutarji, kateri nam kratijo vse tudi najjasnejše naše pravice, ravno tako morajo tudi istrski Slovani napenjati vse svoje moči, da si proti peščici Italijanov, ktera ima sedaj oblast v rokah in ktera jih zatira na vse mogoče načine, pribore nekaj onih pravic, ktere jim dajo državne postavbe. In ker se bore za pravico, ni se jim bati, da bi bili premagani. Ravno v zadnjem času se čedalje bolj množe znamenja, da se tudi istrskim Slovanom bližajo boljši časi. Zdi se nam namreč, da se počasi venderle tudi najvišim odločilnim krogom začenjajo odpirati oči, da tudi oni začenjajo spoznavati, kdo je res zvest državi, in koga je treba podpirati. Jako značilno je v tem oziru to, kar se je nedavno

Padu in se potem pomikali proti Etruriji in Rimu, in proti večeru, v poznejšo Galijo.

In oni so bili, ki so pridobili vse doline dunavskega porečja poljedelstvu . . . do Rena — in morebiti še dalje. Kteri vzrok je bil germanskim Tevtonom in Cimbrom, da so tako brzo zapustili Alpe, do katerih so došli bili s severa, in da so raje našli pogubo in smrt, nego da se vrnejo, od koder so prišli? Ker alpska ljudstva jim niso bila v sorodu, nego so jih tirala kot tujce naprej! — In kaj je pouzročilo, da so za časa Cezarjevega tiščali Helveti na zahod, zapustivši krasne svoje pokrajine? Pritiskali so jih Germani? Ne, oni živeli so na severu porenjskih krajin. Neka druga sila je bila, — in mislim, da ni naopako, ako rečem: bila so slavjanska plemena, ki so obž prtokih Dunava, Ina in Drave silila proti večeru, in tako odrivala prejšnje prebivalce.

Potem so Rimljani ustanovili svojo oblast tudi v Alpah. Ktero ljudstvo je v tem času onde živelo? Germani? Oni so bili na severu. — Kelti — ali Galci? Preselili so se v Galijo. Kaj tedaj? Rimljani gotovo niso bili stanovniki Norika in Panonije. O ljudstvu ne čuje se ničesa, in vendar so Rimljani imeli v tej zemlji velikanske trdnjave. O čem so živeli? — Bilo je neko ljudstvo tu, ki se je bavilo s poljedelstvom in živinorejo. In la-

dogodilo o priliki občinskih volitev za Volosko in Opatijo. Sloveče kopališče Opatija je z bližnjim mestom Voloska združeno v eno občino. V obeh teh krajih stanujejo večinoma sami Slovani, vendar pa je še nedavno tu vladala peščica Italijanašev, ktere je podpirala tržaška vlada in pa razni uradniki južne železnice, kateri imajo tam precej upliva. Ko so se pa letos po dolgem zatezanji vendar enkrat razpisale nove občinske volitve, videli so Italijanaši, da jim slabo prede, in da nemajo posebno upanja do zmage. In kam so se zatekli? Politiški somišljeniki onih, ki so, kakor je sedaj sodnijsko dokazano, še nedavno v Piranu, klicali: „Živela Italija, proč z Avstrijo“, zatajili so za trenotek svoje iredentovsko srce, ter se podali do nadvojvodinje Štefanije, ktera tudi letos prebiva v Opatiji ter so jo prosili, naj jim pomaga zoper Hrvatate. A slabo so naleteli. Visoka nadvojvodinja jim je namreč odgovorila: „Ničesar nočem storiti proti Hrvatom, naj le vladajo, jaz se vsikdar spominjam z radostjo, da so leta 1848. Hrvatje rešili mojega premilostnega tasta, ter da imajo sploh velikih zaslug za prestol“. Lahko si mislimo, kako so te besede poparile predrzne prositelje, katerih ni sram. Kmalu potem so se vršile občinske volitve. Slovanska stranka zmagala je sijajno, in zopet je jedna najvažnejših istrskih občin pripadla Hrvatom.

Nehote se nam tu vriva primera z našimi južnoštajerskimi razmerami. Tudi pri nas imamo stranko, ktera pri vsaki priliki kliče vlado na pomoč proti nam Slovincem, ktera kriči, da se jej godi strašna krivica, ako se nam podeli le najmanjša onih pravic, ktere nam gredo po državnih postavah. In ravno ta stranka, pripravlja se sedaj, da proslavi Bismarcka starega sovražnika Avstrije, Bismarcka, kateri je v zvezi z Italijani hotel ponižati Avstrijo, ter provzročil, da je zgubila več lepih dežel. Njemu na čast prirejajo sedaj banbile, njemu pojdejo se klanjat osebno, kakor da bi bil njihov vladar, ko pa pridejo nazaj, govorili bodo zopet, kako jih mi zatiramo, ter zoper nas šuntali državne oblasti, češ, da nismo dobri državljani, mi, ki ničesar ne iščemo zunaj državnih mej, temveč le hočemo, da si priborimo one pravice, ktere so nam ravno po državnih postavah zajamčene.

A vrnimo se k Istri. Kmalu se bodo tam vršile jako važne volitve za deželni zbor. Obe stranki se nanje marljivo pripravljajo, vsaka po svoje. Italijani nabirajo denar, s katerim bodo kupovali glasove, Slovani pa prirejajo shode, na katerih podučujejo dosedaj nevedno istrsko ljudstvo o njegovih pravicah in dolžnostih. Vse kaže, da bode uspeh volitev za istrske Slovence ugoden, da si pribore gotovo še več novih poslancev.

Mi jim želimo najboljih uspehov. Kedar v Istri namesto italijanske manjšine, zavlada slovanska večina, poveča se tudi upliv naših poslancev, v dunajskih krogih, kajti istrski Slovani,

vedno navdušeno podpirajo tudi naše narodne zahteve. In morebiti bodejo ravno uspehi istrskih Slovanov konečno venderle tudi najvišim krogom dokazali, da so edino le južne pokrajine Avstrije slovanske, in da je nenaravno in da za državo škodljivo v teh naših krajih nas zatirati na korist peščici iredentskih Italijanov in bismarkujočih Nemcev.

Celjske novice.

(**Novi predsednik okrožnega sodišča v Celju**). Predsednikom okrožnega sodišča v Celju imenovan je nadsodišča svetnik Rudolf Ullepitsch pl. Krainfels. Novoimenovani predsednik je devet let služboval v Novem mestu. Po mišljenju je Nemec, a vendar Slovincem pravičen. — Oče novega predsednika je bil l. 1848. deželni predsednik na Kranjskem. Rodom slovenskih starišev na Dolenjskem pridobil si je za svoje zasluge plemstvo. Sin, sedanji okrožnosodni predsednik, je dober jurist, gleda na red, in je zmožen slovenščine.

(**Imenovanja**). Deželnosodnemu svetniku okrož. sodišča v Celju Aleksandru Baloghu je cesar podelil naslov in značaj nadsodiškega svetnika.

(**Novodobni barbari**). Graška odvetniška komora je slovenskemu odvetniškemu kandidatu na Spodnjem Štajerskem naložila v sporazumljenji z višjo deželno sodnijo 25 gld. globe, ker se je bil predrznil, da je na neko vprašanje od njene strani, jej bil poslal odgovor v slovenskem jeziku. Ta slučaj novodobnega nasilstva obeša „graška klepetulja“ seveda z veliko škodoželjnostjo na veliki zvon. Mi pa mislimo, da odvetniška komora, kjer bi sicer morali sedeti v prvi vrsti najboljši branitelji pravice in postave (§ 19. t. p.), vendar ne bode vsemogočna v jezikovnih vprašanjih. Naš možak jej bode že še kazal na §§ in na svojo svobodo.

(**Celjsko vprašanje**) je postalo že z davna načelo. Zdaj ne gre več za to malenkost, katero bi Slovenci dobili. Zdaj se bode borba vršila o tem, ali imajo tudi Slovenci načelno pravico v Avstriji živeti, ali smejo Slovani tudi v koalicijski dobi zahtevati, da se jim da to, česar imajo Nemci že z davna v obilni meri. Že večkrat smo z zgodovinskega in statističnega stališča dokazovali, da imamo Slovenci vse pravice že do sedanje gimnazije, kajti, da se je ona ustanovila, pomaglo je ne samo meščanstvo, ampak je svoje dni tudi veliko žrtvovala dijecezanska duhovščina, ki je brez dvombe bila slovenske narodnosti. Zlasti knjižnica se je jako pomnožila z volilom stolnega prošta Jušenaka in leta 1851. je še kot slovenski pisatelj in domoljub proslavljeni knezoškof Anton Slomšek podaril za zbirko učil 1000 gld. In slovenski učenci naj bi bili izključeni od porabe obeh?

To bi bila krivica proti malemu slovenskemu narodu, nevredno civilizovanega nemškega naroda. Da so potrebne v Celju slovenske paralele oziroma nižja gimnazija, se da sklepati iz sledečih števil. Leta 1893/94 je bilo na nižji gimnaziji, na kateri imata že sedaj dva razreda po dva oddelka, 78 Nemcev in 132 Slovencev. Letos je v pripravljalnem razredu 50 Slovencev, v Ia 17 Nemcev, 39 Slovencev, v Ib 23 Nemcev in 21 Slovencev. Celje je narodno središče za ves šolski okoliš, kateri pride v poštev, zvezano z železnicami na vse štiri strani, sedež okrožnemu sodišču itd. Tudi za Slovence je v vsakem oziru središče. V Celju je njih „Južnoštajerska branilnica in posojilnica“, katerih vsaka ima nad jeden milijon goldinarjev ulog. Celje je sedež „Zveze slovenskih posojilnic“, tu izhaja slovenski politični list in tukaj je dobro zastopano slovensko razumništvo (n. pr. tukaj je mej 11 odvetniki 7 odločnih Slovencev).

(**Nadzorstvo posojilnih zadrug in društev**). Državni zbor je dobil od vlade zakonski načrt, kako se bodo posojilnice nadzorovale. Ako je posojilnica društvo (po zakonu z dne 15. nov. 1867), nadzorovana bode po okrajni politični gospodski, vsaj enkrat v dveh letih, v tem obziru namreč, ali se ravna po dotičnih postavah in po svojih pravilih. Ako je posojilnica zadruga (v smislu zakona z dne 9. aprila 1873), kar so vse slovenske posojilnice, nadzorovane bodo enako trdo po trgovskem (deželnem okrožnem) sodišču. Posojilnice, katere so pa v kakošni društveni zvezi, ki šteje vsaj 20 zadrug in ki ima svojega nadzornika, ne bodo pod nadzorstvom državnih organov. Ako bodo posojilnice nadzorovane od strani državnih organov, morale bodo same nadzornika plačati. Da bode katera posojilniška zveza smela svojega nadzornika imeti, iskati bode morala tega dovoljenja pri ministertvu, oziroma pri deželni vladi. Zveza bode morala vladi naznanjevati, katere posojilnice so se jej pridružile, katere pa odstopile od nje.

(**Prvi društveni večer celjskega pevskega društva**) vršil se je v nedeljo 31. sušca v prostorih Radejeve gostilne na Bregu pri Celji. Zbrali so se skoro vsi izvršujoči, mnogo podpor-nih članov in tudi več gostov. Društveni večer, kateri se je sklical zato, da se člani mladega društva med seboj še bolje spoznajo ter porazgovore nekoliko v društvenih zadevah, je ta svoj namen popolnoma dosegel. Pokazal je pa še posebno, kako navdušenje vlada mej njegovimi člani, in kako so vsi člani, brez razločka stanu, zavzeti za prospeh društva. Zato je popolnoma opravičeno upanje, da bode društvo prospevalo, in to tem bolj ker tudi poduk v petji jako dobro napreduje. Pri tem večeru se je na predlog g. S. zbralo tudi nekaj za velikovško šolo družbe sv. Cirila, odgovor onim štajerskim Velikoncem, kateri zbirajo denar za Bismarckove vrče.

tinsko-slovenska imena nam kažejo, ktero ljudstvo si moramo misliti!

Vsa ljudstva, ktera so se mimogredé potikala po severnih in srednjih Alpah, živela so o tem, kar so pridelali stanovniki onih krajin, ker sami bili so vojniki, ki se brž ko ne niso bavili s poljedelstvom. In živeli so dobro, okrepili so se takó, da so v kratkem mogli z veliko silo napadati — carstvo iztočno- in zahodno-rimsko.

Za časa Hunov prispela je druga četa Slovencev na zapad, ki je po odhodu teh krvolokov ostala v pridobljeni zemlji.

In skoro potem se bilježi prihod Slovanov v srednjo Evropo. Jaz pa mislim, da so Slovani že dolgo bivali tu, in da so še le v teh časih, v šestem stoletju, počeli se boriti za svojo zemljo in za pridobitev novih selišč.

In kadar je ktero ljudstvo začelo vojske s sosedi, začela se je njih zgodovina!

In vender je glavna četa — prispela res z Obri v 6. stoletju. Ali takrat so bile že vse krajine po Slovincih obsedene. Oni so ostali v iztočni strani Norika in v Panoniji — eden od delek v Karpatah, kjer še zdaj govorijo slovenski jezik — posebno žene Slovenke —; a oni se zovejo Slovakom; pomešali so se nekoliko s Čehi in Poljaki. —

Še le v 11., 12. in 13. stoletju so se začeli seliti Nemci v alpske krajine, kar gotovo neob-

zirno opisuje dr. Otto Kaemmel v svoji znani razpravi. Gradovi in samostani bili so Nemštvu trdnjave, iz katerih so pokristjanili in ponemčili naše ljudstvo, — in to osobito od leta 1050., posebno pa od leta 1280. naprej. — — —

Proti večeru onega dne, ko se je prvokrat prikazalo Venetsko jezero ali Svebsko morje mojim očem, stal sem pri svetilniku onkraj pristanišča, ter gledal po krajinah in okolicah. Proti vzhodu se vzdiguje bregenska gora —, ob koje znožji se vspenja zidovje starega grada, bolje rečeno dveh starih gradov. Na te se naslanjajo hiše starejšega in novejšega, modernega Bregenca. Proti jugu se prostira porenska ravnina med visočinami Retika in Št. Galskih gorā. Na zapadu pa se ziblje med švicarskim in nemškim obrežjem polnim krasnih mest, sel, gradov in cerkev mogočno valovje zelenega jezera. Do brega pri Kostnici se ne vidi, zato pa kaj lepó na levi Roršah in na desni bavarske Benetke, Lindova.

Pri svetilniku, sredi žuborečih valov sem stal in gledal po vodni vršini, v kateri se zrcali večerno, svetlo nebó, po kateri orjejo mogočni parobrodi, kakor po morski ravnoti. Marsikaj mi pride na um — in marsikaj premišljujem.

Kakó je bilo v teh krajih pred dvajsetimi stoletji? V duhu gledam slovenske kmete, ki obdelujejo svojo zemljo po ozkih dolinah in po rav-

ninah večih rek. Zdaj prihrumi velikansko ljudstvo s celo vojsko v njih deželo. Rimljanske čete se jim zama protivijo ob Dravi; ali slovenski kmeti jim ne dadó niti pēd zemlje, nego jih prisilijo na daljše potovanje. —

In zdaj — šestdeset let pozneje hočejo celó iti na zapad ob Renu-eki, in ob njegovih pritokih, in tako prisilijo Helvete, da si ti iščejo zavetje v Galiji. Se ve da jih Cezar pošlje nazaj, ali od vseh ne več kakor četrti del. In še nekoliko stoletij mirnega življenja, počenjajo se pod Frankovskim uplivom — morebiti nekdaj slovenski Suebi — Slavi pomikati proti jutru. Krščanstvo in divji bojni pogum Karola Velikega podjarmi zapadne Slovence, in začne se jim jemati stara vera in narodnost. Koliko bojev, koliko toge in koliko strastnih pobun!

Ali nemško kraljestvo se je utrdilo, polabski Slovani so ukročeni, — zdaj se krotijo Slovinci v Alpah. . . . In vedno silijo Nemci proti vzhodu, in posreči se njim, izpodriniti slovenstvo in ukoreniniti neko zmes: — današnje ljudstvo bavarsko-avstrijsko, to je nemško ljudstvo ucep-ljeno na čvrste korenine „slovenskega oratarja!“

Najčvršča podlaga je zdaj naši državi, in mi prašamo „Kdo je mar? — To je slovenski oratar!“ —

(**Zaupnice**). Slov. deželni poslanec izročile so priznanje in popolno zaupanje občine: Vučja ves vsled sklepa odborove seje od 25. marca, Presika vsled sklepa odborove seje od 28. marca, Slamnjak vsled sklepa odborove seje od 30. marca in Škofja vas vsled odborove seje od 30. marca, ter so o tem obvestile omenjene poslance v roke g. dr. Ivana Dečka v Celji.

(**Zoper klečeplastvo**) štajerskih Nemcev v imenu štajerske dežele pred Bismarckom, sklenile so protest občine Dramlje vsled sklepa odborove seje od 25. marca, in občina Škofja vas vsled seje od 30. marca.

(**Umrli je**) dne 31. marca t. l. dr. Filip Rogozinski, c. kr. polkovni zdravnik v Celji. Rajni bil je kot mestjan, kakor tudi kot zdravnik priljubljen pri vseh bodisi Slovenec ali Nemec. Naj v miru počiva!

(**Slovesno polaganje temeljnega kamna**) pri „Narodnem domu“ v Celji bode v ponedeljek dne 8. t. m. ob 11. uri dopoldne; ko bi pa ta dan deževalo pa v torek 9. t. m. ob 9. uri dopoldne. Na to prične se takoj s zidanjem, tako, da bode stavba do jeseni pod streho.

Spodnje-štajerske novice.

(**Novi občinski odborniki teharske občine**). V III. volit. razredu. 1. Rebov Jožef, v Čretu. 2. Štor Franc, v Osenici. 3. Skamen Franc, na Pečevju. 4. Vrhovšek Matija, na Vrh. Namestniki: 1. Krajšek Jožef, na Pečevju. 2. Gorišek Janez, v Čretu; v II. volit. razredu: 1. Koštomaj Martin, v Bukovem žlaku. 2. Štor Janez, v Osenici. 3. Gajšek Franc, v Bukovem žlaku. 4. Kresnik Jožef, v Čretu. Namestniki: 1. Škorjanc Anton. 2. Štante Šte. v I. volit. razredu: Štor Anton, Pišek Janez, Resnik Jernej, Karol Jellek. Vdeležba bila je ogromna, prišli so skoraj vsi volilci na volišče. Slovenci imeli so v III. 102 glasa, nasprotniki pa 58 glasov. V II. razredu dobili so Slovenci 28 glasov, nasprotniki pa komaj 14 glasov. V I. razredu bili smo enaki 5 proti 5 glasi; a žreb bil nam je ugoden, dva za nas in eden za one.

(**Milostljivi knezoškof dr. M. Napotnik**) boleha že več tednov na vnetji v kolenu. Dal mili Bog zopet kmalu zdravja blagemu gospodu.

(**Premembe pri političnih uradnikih**). Komisar, g. pl. Müller-Hörnstein je premeščen iz Grebnika (Gröbning) v Maribor, g. pl. Lehman pa iz Maribora v Celje; Konceptist g. Prah! pl. Thalfeld iz Celja v Lipnico, g. pl. Pichler iz Brežic v Maribor; praktikant g. Schaffenrath iz Celja v Brežice.

(**Posojilnica v Brežicah**) je imela v prvem četrtletju svojega poslovanja 38.169,59 prometa.

(**Glavni zbor „Cesarjevič Rudolfovega sadjerejskega društva“**) za Spodnji Stajer bode dne 7. aprila ob pol 4. uri popoldne pri Cestnem

Prešlo je ono prvo ljudstvo starih Slovencev, prelilo se je v jezik njih gospodarjev; ali še do zadnjih časov so šege in običaji isti, celo obleka spominja, kamorkoli pogledaš, na obleko štajerskih, gornjekranjskih in koroških Slovencev.

Pa kaj to? ako srečaš starčeka kmeta kje tam v gorovji, misliš bi, da te pozdravi koj v slovenščini, — in nekako čudno se ti zdi, ako zdaj čuješ nemški pozdrav! Kajti tudi obličje te spominja naših kmetov.

Ali recimo: prešlo je ono ljudstvo. Nemško žitje se prostira po nekdanj slovenskih zemljah. Toda še v govoru, v ljudskem narečju živi marsiktera slovenska beseda. Navesti hočem samo dve: Ljudje onde pravijo „der Hirsch wechselt in die entere Täl“ — v drugo dolino, in „das Gewehr gramt sakrisch — puška gromí stránsko.“

Samó ljudje ne vejo, koje so krvi, in oni kojim bi to moralo biti znano, oni resnici pritrđiti nečejo!

Mi pa vemo, da je slovanska kri tudi drugod najblažje zrno nemškega ljudstva!

Tako sem premišljeval na produ venetskega ali švebskega morja. In temna noč plegla je na jezero. Temna noč, deževne megle: je-li to znak naše zgodovine?

Jožetu. Dnevni red: 1. poročilo ravnatelja; 2. govor potovalnega učitelja gosp. J. Beleta; 3. izvolitev predsednika; 4. nasveti. K temu zborovanju vse n. p. kmetovalce uljudno vabi

ravnateljstvo.

(**Otroška neprevidnost**). V Lepi njivi pri Mozirji so šli 19. p. m. mali otroci Fr. Podvratnika v bližnji gozd in zakurili ogenj. Po otroški neprevidnosti se je najmlajšemu, 6 let staremu dekletcu vnela tako obleka, da je dobila toliko ran, da je vsled teh opeklin umrla.

(**V Vojniku**) sklenil je odbor katol. slov. političnega društva „Edinost“ v svoji zadnji seji soglasno, da ne naroči na društvene stroške nobenega na Kranjskem izhajajočega časnika, ni dnevnika, ni tednika in sicer zavoljo njih nesrečnega domačega prepira, pikanja in zbadanja, ki bega priprosto ljudstvo, ki spodkopava ugled katerega koli domačega bojovnika in narodnega voditelja, ki ugonablja verski in naroden čut svojih čitateljev. V tem obilnejši meri pa se hoče društvo naročiti na naše štajerske in koroške liste in sicer zato, ker v njih vlada ljubi mir in zastopnost, ker se v njih v lepi slogi dela za uresničenje našega gesla „vse za vero, dom, cesarja“ in pa „sloga jači, nesloga tlači!“

(**Umrli je**) 28. marca t. l. župnik in dekan v pokoji, preč. g. Franc Ferencak, na svojem posestvu v Brežicah. Rajni doživel je 75 let in služboval po Koroškem in Štajerskem ter zapustil povsod blag spomin. Naj v miru počiva!

(**Brežke novice**). Pri volitvi v okrajni zastop dne 28. marca so nemški in nemčurski veleposestniki zmagali z 11 glasovi; Slovenci so imeli le 9 glasov. Vlada je Slovincem 7 glasov odbila! Ali smo na Ogerskem!? Storili so se potrebni koraki, da se doseže pravica. Hotel Klembas je kupil mesar Gabrovšek za 23.000 gld. — Naš špitalski zdravnik je takošen Nemec, da bi rad videl, da se ljudje prej nemško nauče, predno v bolnišnico pridejo. Ljudje naj pa od zdravnika terjajo, naj se gre slovenščine učiti; zakaj išče prej med Slovenci kruha.

(**Starodavne izkopanine**). V vinogradu gospe Volavšekove na Ljubni nad Vidmom našli so te dni pri rigolanju vinograda zanimive kovinske (bronaste) starodavnosti: sulice, igle, zapestnice, zapone, ostanke čelad (klobukov), bisere in drugo, ki so znahiti 2000 in več let v zemlji ležale.

(**Majevi hrošči v marcu**). Z Vidma se nam poroča, da so hrošči že zadnji dan marca frčali; seveda toplota jih je privabila iz zemlje.

(**Povodenj na Dobovi pri Brežicah**) je bila velika in nevarna, Sava je narasla, Sotla prestopila bregove, ter tekla po poljih. Ljudje so bežali iz hiš, živina čudno tulila. Orožniki so priganjali in tirali ljudi iz stanovanj. Gosp. župniku je bila prihrula voda v klet, dvignila sode, da še do vina niso mogli priti, da bi mogli maševati duhovniki. Ljudje so bili prestrašeni in prečuli cele noči. Vsa pokrajina je bila kakor v morji, samo cerkev, šola, župnišče in kapelanijska so bile ne suhem. Ljudje so k nam prihajali s čolni ter prinašali in odnašali potrebne reči. Tako je bilo 25., 26. in deloma 27. marca.

(**Mačka nos odjedla**). Pri Sv. Ilju v Slovenskih goricah so po noči pustili domači ljudje nekaj časa na mrtvaškem odru ležečo Marijo M. samo v sobi. Mej tem se je spravila mačka nad mrtvo in jej odjedla nos.

(**Osepnice**) so zelo razširjene ob štajerski meji v Medmurju in je izmed 30 zbolelih že umrlo 10 oseb. Bati se je, da se bolezen ne zanese v ljutomerski okraj.

(**Občinski zastop jareninski**) je v seji 17. sušca t. l. enoglasno sklenil, izreči g. Francu Robiču za njegovo uspešno delovanje in veliki trud, kot deželni in državni poslanec dolžno zahvalo in popolno zaupanje.

(**Umrli je**) dne 25. marca t. l. gospa Alojzija Gregorič, udova po slavnoznanem rodoljubu dru. Alojziju Gregoriču. Rajna bila je zelo blaga gospa in znana vsled njene milobe po celem ptujskem okraju. Blag ji spomin!

(**V Ptui**) je danes 5. t. m. shod vinorejcev, sklican po c. kr. okrajnem glavarstvu.

(**Imenovanje in odlikovanje**). Pravosodni minister imenoval je oskrbnika moške kaznilnice v Mariboru, g. Josipa Reisl-a, vodjo moške

kaznilnice v Gradiški. — Cesar je podelil vodji zemljiških knjig g. Avgustu Blechschmidt u v Ptui zlati zaslužni križec.

(**Učiteljska društva**) na Štajerskem bodo zborovala: dne 4. aprila v Mariboru; za to okoličico; dne 4. aprila v Ljutomeru; dne 7. aprila v Ormoži; dne 7. aprila v Ptui in 10. aprila „Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj“ v Celji.

(**Izpiti učne sposobnosti**) za občne ljudske in meščanske šole pričnejo se dne 8. maja t. l. v Mariboru in dne 6. maja v Ljubljani. Rok za prošnje v Maribor do 30. in za prošnje v Ljubljano do 22. aprila.

(**Iz Ormoža**) se naznanja, da bode vinorejsko društvo za ormoški okraj imelo v ponedeljek 22. aprila 1895 od 9. ure predpoldne v društvenih goricah na Starovnem pouk o trsnem cepljenju; učil bode gosp. F. Matjašič, vinorejski komisar iz Ptuja. Ako bode ugodno vreme in ako se dosta deležnikov oglasi se bode ondi cepljenje nadaljevalo še 23. aprila t. l. Vinorejci so uljudno vabljeni, da se tega važnega pouka obilno vdeležijo. Dr. Geršak, predsednik.

(**Ljutomerske novice**). Društveno življenje je pri nas sedaj precej živahno. V nedeljo 17. m. m. smo imeli zopet gledališko igro. Predstavljala se je „Zakonska sol“ s posebno dobrim vspehom. Posebna pohvala gre novi moči, katera je res izborno rešila svojo nalogo. Takih igralcev bi nam še trebalo. Petje — posebno mešani zbori — so bili od vseh strani pohvaljeni. Gospodu kapelniku Zacherlu gre res vsa čast! Ustanovil se je sedaj poseben gledališki odsek, ki bo skrbel za to, da se v kratkem predstavlja nekaj večjih in lepših iger, kakor „Materin blagoslov“ in „Požigalčeva hči“. Tudi oder se bode popravil, dobilo se bode nekaj novih kulis, in povekšala se bode gled. garderoba. — Naš rojak, (doma s križevske fare) Mihael Razlag, ki ima v Gradcu prvo zalogo moških oblek, ki je pri raznih razstavah že bil odlikovan in ki je dobil tudi nekaj posebnih privilegij, — zmagal je sedaj pri razstavi o Kairij čez pariške in londonske firme ter dobil prvi dobiček in zlato medaljo. Tako se Slovenci povsod odlikujejo. Mož je tudi značajan Slovenec. — Naši mladenčji se za telovadbo jako zanimajo; znabiti se izcimi pri nas telovadsko društvo „Sokol“. — „Nemškemu šulferein-u“ je lahko zidati šole, ako dobi povsodi tako dobre pogoje, kakor pri nas. — Za zidanje naše nemške šole je kar štajerska hranilnica mesto občini „šulferein-u“ dala 3000 gld. Občina je dala zemljišče, ki je pa last le nekaterih tržanov in ne občinska, kar brezplačno — in se za vse čase zavezala to tuje poslopje vzdrževati. — Nemškutarji, ali se vam še niso oči odprle, da je nemška šola le kukavičje jajce, zaleženo v naše majhno gnezdo!?

(**Iz Podgradja pri Ljutomeru**). Gospod urednik! gotovo se bode čudili, da se enkrat oglasim v Vašem cenjenem listu. Gospod urednik! natihoma Vam hočem povedati kaj počenja naš župan. Ker vidi, da se mu bo stol prevrgel, prizadeva se na vse kripelje, dobiti ljudi na svojo stran. Iz prejšnjega „Mathiasa“ postal je že bolj pohleven „Matijas“. Pa bržkone mu tudi to ne bode pomagalo, ker ima še druge grehe na sebi. Pri nas smo namreč sami Slovenci, in zahtevamo slovenskih listin, ker pa našemu županu ne gre po godi. On pravi namreč: „To preklicno slovenščino mi pošiljajo, da je ne razumem“. G. urednik! da se boste prepričali kakšen trdi Nemec je naš Matjašek, Vam povem, da ve toliko nemški, kakor moj čevlji. Županu pa rečem, ako se ne poboljša bomo bolj glasno govorili.

(**Tečaji za spomladno ali leseno cepljenje ameriške trte**). Vodja državnih naprav proti filokseri, g. Franc Matjašič v Ptui, vodil bode letos v političnih okrajih Ptuj, Maribor, Celje in Ljutomer tečaje za podučevanje o spomladnem ali lesenem cepljenju ameriške trte v naslednjih krajih: 1. Pri Sv. Petru pri Mariboru, v tamošnji državni trtnici, dne 18. aprila. 2. V Stanovnem pri Runčah, v tamošnji trtnici ormoškega vinorejskega društva, dne 22. aprila. 3. Pri Sv. Miklavžu v ormoškem okraju, v trtnici tamošnjega vinorejskega društva, dne 23. aprila. 4. V podgradcu pri Ljutomeru, v vinogradu gornje ljuto-

merske grajščine, dne 24. aprila. 5. V Leskovcu v srednjih Halozah, pri Andreju Vindišu, dne 29. aprila. 6. V Lehniku v gornjih Halozah, v tamošnji okrajni trtnici, dne 30. aprila. 7. Pri Sv. Trojici nad Slatino, v tamošnji državni trtnici, dne 7. maja. 8. V Šmarji pri Jelšah, v tamošnji trtnici, dne 8. maja. 9. V Št. Juriju na južni železnici, v tamošnji državni trtnici, dne 9. maja. 10. Petrovčah, v tamošnji trtnici celjskega vinorejskega društva, dne 10. maja. 11. V Kamnici pri Mariboru, v tamošnjem državnem nasadu, dne 13. maja. Ti tečaji bodo trajali vselej od 9.—12. ure dopoldne, ter je udeležba brezplačna in vsakomur dovoljena. Potrebno orodje, trte itd. priskrbi istotako brezplačno država.

(Zoper proslavljanje Bismarcka). Občinski odbor sevniški je soglasno protestiral zoper slavljenje osemdesetletnice Bismarckove. Dotični protest se je odposlal odboru te slavnosti, v njem se zlasti povdarja, da Štajerska ni nemška, ker biva v njej 33% Slovencev, in da Slovenci ne morejo nikdar privoliti, da bi se v njih imeni proslavljal sovražnik Avstrije in Slovanov. — V Velenju so občinski očetje tudi slovesno protestirali, ker se predrznejo štajerski Nemci v našem imeni slaviti Bismarcka. Mi smo zvesti Avstriji, mi smo zavedni in ponosni slovenski Štajerci. Vsak Avstrijec, bodi i nemškega rodu, omadežuje svoje avstrijsko poštenje in ime, če slavi največjega nje vruga. Zoper slavljenje Bismarcka v imenu štajerskih Slovencev je ugovarjalo tudi politično „Slovensko društvo“ za Spodnje Štajersko, ki ima sedež v Mariboru. Ravno tako vrla artiška občina pri Brežicah. Protestovalo je še več občin proti temu izdajskemu stopanji.

(Protest proti proslavljenju Bismarcka). Novoizvoljeni okrajni zastop ptujski odposlal je naslednji krepki in umestni protest naravnost knezu Bismarcku v Friedrichsrube: „Kakor poročajo časniki, nahaja se na kupi, katero nameravajo nekateri podariti V. S. v imenu „nemške Štajerske“ v znamenje svoje udanosti, tudi grb mesta Ptuj. Ker po zadnjem ljudskem štetju na Štajerskem stanuje poleg 847.000 Nemcev tudi 400.000 Slovencev, in se v mestu Ptuj med 3924 prebivalci nahaja 621 Slovencev, o okraju ptujskem pa stanuje poleg 46.486 Slovencev samo 465 Nemcev, je okrajni odbor ptujski sklenil vložiti protest proti temu, da bi se mislilo, da so vsi prebivalci Štajerske s tem korakom nekaterikov zadovoljni. Ta korak ne žali samo patriotičnega čuvstva vseh Slovencev, ampak gotovo tudi velikega števila štajerskih Nemcev, kar se s tem V. S. daje na znanje.“

(Naše slovenske šole). Štajerski Slovenci sicer nismo gledé šolstva v narodnem obziru tako srečni, kakor kranjski in goriški Slovenci, vendar veliko srečnejši od koroških Slovencev. Kakor je sploh znano so koroške slovenske šole v rokah nemških in nemškutarskih učiteljev; štajerski Slovenci imajo večinoma ali narodne ali nepristranske učitelje; le manjšina je Slovincem nasprotna. Učni načrt in osnova ljudskih šol na slovenskem Koroškem sta taka, da je slovenščina samo na prvi stopinji nekoliko dovoljena, na drugi stopinji dobi že nemščina enake pravice kakor slovenščina in na najvišji stopinji izpodrine nemščina popolnoma slovenščino. Namen koroških slovenskih šol je torej ta, da se slovenski otroci dobro nemščine privadijo. Tako delajo na Koroškem že kacic 25 let, in napori slovenskih domoljubov so to le malo predrugačili. Tudi gledé slovenskega Štajerja je graška šolska gosposka hotela celovško gospodo posnemati in s pomočjo slovenskih učiteljev že zdavno enaki načrt vpeljati. Pa slovenski učitelji so se jej bili uprli, uprli že pri deželni učiteljski konferenci leta 1874. Toda zvita lisica si je znala pomagati. „Divide et impera!“ („Razdeli in vladaj!“) Kar ni mogla doseči pri velikem zboru, to je skušala dognati pri malih skupščinah, namreč pri okrajnih učiteljskih konferencah in okrajnih šolskih svetih, kjer so v tej reči mešetarili okrajni šolski nadzorniki. Vsled izobraženosti in značajnosti spodnještajerskih učiteljev se jim pa tudi tukaj ni posrečilo, da bi bili za vse šole vpeljali zaželjeni koroški nemškutarski načrt.

Vsled tega so ostale naše šole vendar bolj slovenske, kakor so to koroške učilnice. Toda ne vse, mešetarenje šolskih nadzornikov je imelo ta vspeh, da so nekatere šole, o katerih smo že zadnjič govorili, postale vendar le dvojezične. In teh šol žalibog ni malo na Spodnjem Štajerskem; morebiti jih je več kakor pol stotine. Kakošne so pa druge naše šole? Dobro, prav dobre ondi, kjer so učitelji ne samo dobri pedagogi, ampak tudi vrli narodnjaki. Če je pa učitelj slab pedagog, je pa na nemščino pozornejši, ker hoče s tem druge svoje slabosti zakrivati. Ako je pa učitelj narodnjak, pa vendar nemščino marljivo goji, da bi se mu ne moglo kaj očitati. Uradne naredbe in navedene okolščine so toraj nanesle, da se v naših šolah še veliko preveč nemščina goji. To povdarjamo radi tega, ker vemo iz djanske skušnje, da se že celó na mnogih dvorazrednicah rabi nemščina tudi kot učni jezik pri nekaterih predmetih. Da se to na trinčeterorazrednicah še v večji meri godi, ni treba pripovedovati. Tolaži nas vendar to, da so tiste osebe, ki so pri teh, še sedaj veljavnih učnih načrtih mešetarile, to službo ali zgubile ali pri tem delu opešale. Učna uprava je morala za pospeševanje šolskega napredka poklicati druge moze in hoté ali nehoté izbrala si je strokovnjake, kateri ne trobijo več v nazadnjaški rog, kakoršen je bil v navadi pred več leti Spodnještajersko šolstvo stavi torej svoje zaupanje ne samo v zavedne in izobražene učitelje, ampak tudi v nekatere (ne v vse) še bolj omikane in enako domoljubne šolske nadzornike, kateri naj bi v skupnem sporazumljenju skrbeli za razvoj šolstva v duhu prave pedagogije, ne pa v duhu zastarele politike, kakoršna je bila žalibog od nekaj med Slovenci v navadi.

(V Mariboru) se je začelo v nedeljo v stolni cerkvi obnavljanje sv. misijona. Vodijo ga trije g. oo. jezuiti z Dunaja, med njimi znani o. Abel. Trajala bode slovesnost do velikega četrtka. Na veliko soboto se pa začne sv. misijon v Gradcu, ktere ga bo vodil o. Abel.

Druge slovenske novice.

(Slovenske posojilnice in hranilnice leta 1894.) Mariborska posojilnica je imela v tem svojem 13. upravnem letu 992.620 gld. prometa, 10.168 gld. čistega dobička in rezervnih zakladov 48.331 gld. Razen tega razpolaga še s posebno ustanovo (13.760 gld.) za dobrotelne namene in z Rapočevo dijaško ustanovo (30.892 gld.) Iz čistega dobička je letos 1000 gld. odločila za šolska in dijaška društva. To so krasni vspehi in velike dobrote, ki jih deli ta posojilnica! Posojilnica v Cerknem na Goriškem je imela že z drugim letom 299.830 gld. prometa, 1164 gld. čistega dobička in 106 gld. rezerve. Posojilnica v Konjicah štela je lani 11. upravno leto, imela 165.840 gld. prometa, 1978 gld. čistega dobička in 9611 gld. prihranjene zaloge. Posojilnica v Glinjah na Koroškem (6. upravno leto) je imela 63.690 gld. prometa, 280 gld. dobička in 1370 gld. združnega zaklada. Posojilnica v Makolah na Štajerskem (11. upravno leto) je imela 271.295 gld. prometa, 574 gld. čistega dobička in združnih zakladov 11.828 gld. Ta je edina posojilnica, ki daje od večjih hranilnih vlog obresti že od dneva vlozbe naprej. Posojilnica v Metliki (19. upravno leto) je imela 1.433.732 gld. prometa, 9025 gld. čistega dobička in 6542 gld. rezervnega zaklada. Ta in vrhniška posojilnica dajete tudi neudom posojila. Posojilnica v Št. Janžu v Rožni dolini na Koroškem je imela v 3. upravnem letu 48.127 gld. prometa, 177 gld. čistega dobička in 564 gld. združne zaloge.

(Premembe pri okrajnih glavarjih na Kranjskem). Postojinski okrajni glavar Ferdinand marki Gozani je premeščen v Ljubljano in prevzame vodstvo okrajnega glavarstva ljubljanske okolice. — Vladni tajnik Viljem vitez Laschan je imenovan voditeljem okrajnega glavarstva v Postojini. — Vladni tajnik in vodja okrajnega glavarstva v Krškem Markvard baron Schönberger je imenovan okrajnim glavarjem.

(Iz Škofje Loke) se poroča: Nemudoma je pri nas umrl g. Alojzij Krenner, posestnik tovarne. On ima veliko zaslug, da smo v Škofji Loki dobili električno razsvetljavo.

(Umrli je) dne 25. pr. m. Janez Vovk, vpok. župnik in duhovni svetnik v Št. Jarneju na Dolenjskem. Zadnjo čast mu je hotela skazati č. duhovščina iz spodnje okolice ter ga spremiti k večnemu počitku, a niso mogli do Št. Jarneja priti. Krka je bila tako narasla, da je preplavila vso Kostanjevico, zato so se morali vrniti. Pri tej povodnji je utonil človek blizu kostanjeviškega potoka; pa je bil menda vinjen.

(V Tržišah pri Mokronogu) dobé pošto.

(Radi povodnji) ni dolenjska železnica v preteklem tednu nekaj dni vozila; bila je močno poškodovana.

(C. kr. šolskim nadzornikom) za šolski okraj sežanski na Goriškem je imenovan g. Matija Kante, nadučitelj v Sežani.

(V Gorici) bode imel deželni zbor seje o Veliki noči, da reši proračun, ker ga v novem letu ni, ko so se kujali poslanci. Mesto bode moralo slovensko šolo ustanoviti, ako ga te dolžnosti upravno sodišče v kratkem ne oprosti.

(V Istri) delajo priprave za nove deželno-zborske volitve.

(V Trstu) vedno Italijani Slovincem nagajajo.

(Slovenska opera v češkem narodnem gledališču). Dne 5. aprila t. l. pela se bode v brnskem narodnem gledališču izvirna slovenska opera „Teharski plemiči“, katero je komponiral naš rojak g. dr. Benjamin Ipavic. Gotovo lepo zadostilo požrtvovalnemu gospodu skladatelju, ki se mnogo trudi proslaviti Slovence.

(Odbor akad. društva „Slovenija“) se je na odborovi seji dne 19. pr. m. takó-le sestavil: Predsednik: Oražen Ivan, drd. med. Podpredsednik: Vidic Fran, stud. phil. Tajnik: Bizjak Vekoslav, stud. iur. Blagajnik: Pompe Fran, stud. iur. Knjižničar: Žun Zdravko, stud. iur. Arhivar: Reisner Josip, stud. phil. Gospodar: Šega Ignacij, stud. techn. Namestnik: Benkovič Ivan, stud. iur., Štupica Fran, stud. iur.

Druge avstrijske novice.

(Državni zbor) je bil pretrgal nekoliko posvetovanje o novi davčni postavi in se boril dokaj dolgo s tem, da je dovolil zopet za 3 mesece proračun. Pri tem so bili zopet ostri razgovori. Odločno so nasprotovali Mladočehi (Eim) in krščanski socialisti (Lueger). Poslanec Višničkar je vprašal ministra, zakaj ne dovoli, da bi se otroški denarji nalagali še pri drugih denarnih zavodih, n. pr. v posojilnicah, in ne samo v hranilnicah?

(Zoper Bismarkovanje) sta se izjavila v državnem zboru dva ministra prav odločno, kar sicer dobrim Avstrijancem ni bilo treba razlagati.

(Naš cesar je postal praded). Hči nadvojvodinje Gizele, cesarjeva unukinja Avgusta, je povila te dni v Brnu dečka, katerega bodo krstili Josip Franc.

(Mestne volitve na Dunaji) so se te dni izvršile večinoma na korist jako delavni krščanski-socialni stranki. Zadnji čas, da bi stopili na rep liberalnim židom. — Med novimi odborniki je tudi Slovenec Gregor Sturm. Čestitamo!

(Zoper nevarno igro na borzi) je te dni svaril sam finančni minister na Dunaji. Zakaj jo pa dopusti?

(Češki c. kr. dež. šolski svet) izdal je naredbo do učiteljev na srednjih šolah in učiteljskih ter do okr. šolskih svetov, s katero jih pozivlja, naj čuvajo, da ostane domoljubje vsekdar živo in da se goji narodna in verska strpljivost. Med Slovani je že vse to, a ne med njihovimi nasprotniki, ki slavijo Bismarcka?

(Ogerska) bo nekam zabredla. Vlada sili s cerkvenimi postavami in hoče židom pripomoči do enakih pravic, kakor jih imajo kristijani, a to jej zdaj zopet enkrat v gosposki zbornici ni šlo po volji. — Košutov sin sili kot poslanec v zbornico; ranjkega očeta pa bi s posebnimi postavami radi v zvezde kovali. — Volitev v Nitri je bila taka, da sta se je izvoljeni poslanec in vlada sramovala.

(Levovski mestni zbor) je dovolil 1000 gld. za poljsko gimnazijo v Tešinu, ki bode stala 100.000 gld. in še posebej vsako leto 30.000 gld.

Ogled po širnem svetu.

(Nemški državni zbor) ni hotel Bismarcku čestitati; sicer je pa dotični odsek pripravljen, nekaj storiti zoper prekucuhe in varovati koristi nemškega kmetovalstva, da bi se domače žito v prvi vrsti na Nemškem razpečavati moralo.

(Mladi španjski kralj) odpotuje meseca septembra v spremstvu svoje matere in svojih dvornikov preko Pariza v Rim, poklonit se sv. Očetu.

(Nikolaj II.) sedanji ruski car, se kaže velikega prijatelja narodne izobraženosti. Po njegovi želji so se začele snovati javne knjižnice v Sibiriji.

(Amerikanske novice). Mnogo izseljenih Slovencev, največ Dolenjcev, se je naselilo v Pittsburgu. V tem mestu nameravajo Slovenci sezidati lastno cerkev. Ker bode mnogo stala, zato se obračajo amerikanski Slovenci do nas s prošnjo, da bi jim mi gmotno pomagali.

(Na Japonskem) so bili zoper vse običaje napadli kitajskega odposlanca, ki se je ondi radi miru pogajal z Japonci v imenu svoje vlade. Ako se v kratkem Japonska in Kitajska ne pogodite, kar sicer kaže, utegne znabiti Rusija pristopiti na stran Kitajcev.

Dopisi.

Iz Št. Jurja ob južnej železnici. Iz našega kraja berete, dragi rojaki, večkrat kaj novega v „Domovini“, a od naše sosedne občine pri Sv. Rupertu, skoro nikoli ničesar, zato pač ne bode, gospod urednik, tega dopisa, ki se tiče vrle občine šentrupertске, vrgli v svoj koš; saj je v njem pohvaljeno, kar je hvalevrednega, a grajamo, česar bi ne trebalo biti. No, hvala Bogu! da je v občini šentrupertске mnogo hvalevrednega, a malo slabega. Pred 5. ali 6. leti je bila ta občina v gospodarskem oziru zanemarljena, sami dolgovi in zopet dolgovi, blagajnica vedno prazna itd. a dandanes je ondi vse drugače. Denarja sicer ni preveč, pač pa so dolgovi plačani in z blagajnico se dobro gospodari; kajti nahaja se v rokah vrlega odbora in obče spoštovanega župana, ki je pri svojem nastopu večkrat iz dobrotljivosti posegel globoko v svoj žep, da je zadolženej občini pomagal iz zadrege. No in nekateri odborniki so tudi naročeni na „Domovino“, da se iz nje poučijo, kaj se po Slovenskem znamenitega godi. Poznamo po drugih občinah več odbornikov, ki „Domovine“ ne berejo in torej ne vedo ničesar o politiki. Ni torej čudo, če taki pri občinskih sejah nevedno povprašujejo: „Kaj pa je slovenska gimnazija v Celju?“ take potem nasprotniki lahko zapeljejo, češ, „če glasujete za slovensko gimnazijo, bode, da jo tudi morali plačati!“ kar pa ni res, saj vemo, da jo mora država vzdržavati, a ne občine, ako se slovenske gimnazije ne ustanovijo, potem se naš denar, katerega moramo vsejedno za gimnazije plačevati, porabi za nemške gimnazije. No, odbornikom v pri Sv. Rupertu, hvala Bogu! ni bilo treba prigovarjati, saj citajo „Domovino“; zato so v svoji narodni zavesti sami sklenili uložiti prošnjo za ustanovitev slovenske gimnazije v Celju na državni zbor po poslancu M. Vošnjaku, v tem ko se njihovi sosedni občini Svetina in Jurklošter ne ganete*)

Bog ve, kaj čakajo tam na Svetini in Jurkloštru! Vi, gospod urednik že veste, če imajo Svetinčani in Jurklošterčani „Domovino“ ali ne. Pošljite jim jo, da se vzdramijo. Saj veste, da občinski odborniki morajo vedeti, kaj se dandanes po svetu godi, drugače ne morejo v političnih rečeh koristiti svojemu milemu narodu, temveč mu s svojim molkom in zaspanostjo lahko škodujejo; kajti nasprotniki potem radi kričijo, da nočejo vse občine slovenske gimnazije, če bi jo hoteli, bi se pa oglasili za njo.

Občina Sv. Rupert bodi torej mlačnim občinam v sijajen izgled slovenskega rodoljubja. Prepričani smo, da bode ona tudi izrekla zaupanje slovenskim poslancem, ki so izstopili iz deželnega zbora, kjer nočejo Nemci Slovincem nobenih pravic privoščiti, da bode ta vrla ob-

čina tudi oslavila 50letnico cesarjevega vladanja s tem, da bode do leta 1898. darovala vsako leto neki donesek za ustanovitev podpornega založila slovenskim visokošolcem. Šentruperčani mislijo tudi zidati novo šolo, bodisi, da jo razširijo v Št. Rupertu, kar bi dalo kraju večjo veljavo, bodisi, da jo postavijo tam nekje v Trobnem dolu, kar bi jim vsako leto prouzročilo več troške; kajti trebalo bi pri dveh šolah skrbeti za dostojno stanovanje gg. učiteljem, za dvojne učne pripomočke, dvojno šolarsko knjižnico, za dve šolski vodstvi in dva krajna šolska sveta tiskovine in pisarijo in druge vsakoletne dvojne troške, nasproti temu bi pa zidanje v Trobnem dolu bilo ceneje.

No, naj jo zidajo, kjer jim drago, da jo le zidajo, saj vedó sami najbolje, kje jih čevlji žu li Morda se izgoji ravno v teh šolah talent, ki bode koristil vsemu narodu ter oslavlil svoj rodni kraj. Sedaj pa na dan, česar bi ne trebalo biti! V občini šentrupertске so sicer že začeli slovenski uradovati, toda prepočasi napredujejo. Ni namreč zadosti, če se reče, sčasoma bomo že čisto slovensko uradovali, za tako odlašanje namreč ni vzroka. Slovensko uradovanje je za občine neobhodno potrebno, drugače bodo nam začeli pri višjih uradih nastavljeni same Nemce, ki bi slovenščino popolnoma izpodrinili. V smislu razsodbe upravnega sodišča na Dunaju dne 15. mal. travna leta 1885. št. 1031 ima vsaka občina pravico izbrati si eden v deželi navadnih jezikov v svojem uradu in zahtevati od vseh uradov, da se v občevanju z njo poslužuje tega jezika. Slovenski župani in odborniki, poslužujte se torej te od najvišjega sodišča priznane pravice, da povzdignete veljavo slovenskega jezika in naroda do one stopinje, katera mu v imenu enakopravnosti pristuje! Občina Sv. Rupert, zdravstvuj!

Artiče pri Brežicah. V predzadnji številki cenj. „Domovine“ rešetal in osvetljeval je iz Vidma „savski ribič“ vseh videmskih sosedov dobre in slabe strani. Ne bodem rekel, da pri tem osvetljevanju nikjer ni prave zadel, a smelo pa tudi trdim, da se je na več krajih debelo zmotil; pa naj bo, ker je to človeku prirojena slabost.

Evo mu njegove zmote dokaz. V „Slovenskem Gospodarju“ objubljenе peticije za utraktivno gimnazijo v Celju in preosnovo domovinske postave odposlale so se že 17. svečana t. l. Ako bi bil gospod „ribič“ še enomalo časa s svojo opazko o tem počakal, bila bi ta tudi popolnoma izostala, ker o dopolnjeni obljudi bi se bil prepričal v št. 11. „Slov. Gospodarja“, kjer je omenjena peticija tudi objavljena, zakaj tako pozno, mi ni znano, samo da je, toraj gospod ribič! le ne se drugokrat prenaglit, ker pregovor pravi: naglost ni dobra, znabiti vam je pregovor o polžu znan?

Kako pa novi g. obč. predstojnik v dejanji kaže, da zasluži javno pohvalo, naj sledi razun zgoraj omenjenih peticij še sledeče:

Do sedaj imela je artička občina edino le nemški obč. pečat, a že v tretjem tednu predstojnikovanja je g. predstojnik omislil samo slovenskega, ter s tem dal staremu nemškemu za služenju „penzijo“, ker v tako slovenskej občini kakor je artička, katera ne šteje ne enega Nemca, nemški pečat nima nič opraviti. Vprašam toraj, ni li to dejansko kazati svojo zavednost?

Kar se pa tiče želje in upanja „savskega ribiča“ po slovenskem uradovanju v Artičah, pa si ne moremo kaj družega, kakor ga pomilovati, da ga to tolikanj srce teži. Ker nas loči le pičle poldruga ure hoda, ne vem, kaj je temu krivo, da si o našem uradovanju nekoliko več vednost in prepričanja osvojil ni. Ako bi bil o tem blagovolil nekoliko natančneje poizvedovati, izvedel bi bil, da se tukaj izključno vse slovensko uraduje. Sicer bi ga opozoril na ravno taisti dopis v „Slov. Gosp.“ v katerem je bil govor o peticijah. Ako je „ribič“ obljudo peticij videl, moral bi k koncu taistega tudi drugi pot zapaziti, ne vem ga li resnično zapazil ni ali pa ima tako kratek um, da v tako kratkem času tolikanj pozabi, hote ali nehote, to ne bodem in ne vem trditi. Slovensko uradovalo se je tukaj že od nekdanj izvzemši leta 1893. kar je bilo pa to krivo, da

je bil obč. tajnik neki pisar pri c. kr. okr. glav. v Brežicah.

Gradec. (Prešernova slavnost). Slavnost, ki jo je priredilo slov. akad. tehn. društvo „Triglav“ v spomin našega prvega pesnika Prešerna, dne 13. marca t. l. vršila se je v vsakem oziru izvrstno. „Triglav“ napel je vse svoje moči, da se spomin na našega slavnega pesnika kolikor je mogoče dostojno obhaja, in posrečilo se mu je v obilej meri doseči smer, ki si jo je stavil pred oči. Mnogoštevilno občinstvo pa, ki se je odzvalo povabilu, ter prišlo — dokaj rodoljubov je bilo tudi iz domovine navzočih — na slavnost, je dokaz, da si je „Triglav“ pridobil na zvanje veliko simpatij, ktere mu bodo izvestno ostale tudi v prihodnje.

Dovolite, da o slavnosti torej izpregovorim par besedi. Predsednik „Triglavu“ gospod M. Podlesnik je navzoče pozdravil z nagovorom, povdarjajoč pomen te slavnosti in izražajoč veselje nad mnogoštevilno udeležbo. — Koncert sam je žel navdušeno odobravanje od strani občinstva. V prvi vrsti gre za to hvala g. iur. Kreku, ki je ves svoj čas in trud obrnil v to, da je orkester in pevce izvežbal na tako izbornen način. Izmed posameznih točk mi je omeniti, da je občinstvo z velikim navdušenjem vsprejelo Ipavčev „Kdo je mar?“ Pevski zbor bil je kos svoji uloži, in v zvezi z orkestrom, ki je posamezna dela proizvajal izborno. Tudi solo partije so se pele skoz in skoz točno. Isto velja o Försterjevem „Vencu Vodnikovih pesnj“. Izmej točk, ki jih je igral orkester sam, je posebno ugajala Ouvertura „Felsenmühle“ od Reissingerja, a nič manj dve ruski skladbi Čajkovskega in ne davno umrlega Glinke. Iz teh dveh kompozicij odseva pravi slovanski duh. Javnost, resnost, dražestna šaljivost, to in tam celo poredna — teženje po sreči, polno gotovega upa, ob jednom polno melanholije, — veselo brezskrbno igranje z malenkostimi, ki pa se kmalu umakne plemenitemu vznosu, — to so glavni karakteri slovanske godbe. Posebno krasen je bil Glinkin minuet. V tej svoji skladbi govori slavni skladatelj jezik brez besedij, in to kakó jasno, kakó umevno! Zdi se nam, kakor da bi se bil umetnik jezil nad neko malenkostjo, ki mu ni bila po volji, a da se zdaj nevoljen, da ga je sploh mogla razburiti, obrača s preziranjem od nje proč. Sploh moramo pripoznati, da je orkester proizvajal te dve točki res precizno in sigurno, da se nam je bilo čuditi. Z lahkočo je premagal ob spretnem vodstvu svojega dirigenta vse težkoče, ki jih je obilo nakopičenih v teh skladbah. Sicer so take skladbe za navadno občinstvo to, kar pravijo za navadno ljudstvo. A ravno radi tega se mora z veseljem konstatovati, da je občinstvo te dve skladbi s tako burnim ploskanjem odobraval. Veliko navdušenje so vzbudile tudi „česke narodne pesni“ za orkester, klavir in harmonij. Igrala se je ognjevito; da pa je bil vspeh tako mogočen, treba je v pošteb jemati tudi to, da je bil z orkestrom in klavirjem, na katerega je spretno udarjal g. drd. med. Lierhammer (dr. „Ognisko“), združen ob enem tudi harmonij, na katerega je s finim nijansiranjem igral g. med. Supan. Kot baritonist nastopil je prvokrat g. med. Strašek, ki je pri tej priliki pokazal, kako lep, čil in čvrst glas da ima; občinstvo ga je z velikim priznanjem vsprejelo. G. drd. med. Stuhec je pel z znano virtuoznostjo dve pesni; čista intonacija, jasnost glasú v nizkih in visokih legah, umetniška uporaba dinamičnih efektov — to so priznane vrline tega slovenskega občinstva že od prej dobro znanega pevca. Ne smemo pozabiti tamburašev pod vodstvom g. M. Podlesnika. Kakor pri vsaki priliki, kedar in koli nastopijo, tako so tudi tu vzbudili v občinstvu veliko navdušenje. Posebno je ugajal uvod k „Teharskim plemičem“. Ipavčeve opere, katerega je priredil za tamburaški zbor jako spretno g. iur. Nerat.

Da je bilo „Triglavu“ sploh mogoče koncert v tako velikem stilu napraviti, velja zasluga posebnemu društvu „Srbadiji“, koje orkester je pri-sostoval polnoštevilno, kakor tudi društvu „Hrvatski“, ktere članovi so sodelovali pri točkah tamburašev. Mej četrto in peto točko koncerta se je umestil slavnostni govor g. iur. Šavnika. Vzbudil je navdušenje, ker je prišlo iz navdušene srca. V plemenitih in lepih besedah slavil

*) Občina Jurklošter je ravno v minulem tednu na veliko jezo svojega protestantskega in nemškega župana sklenila prošnjo za slov. gimnazijo v Celju. Opomba uredništva.

Iz Dunaja. Slovenski dijak, ki pride iz domovine v daljno tuje vseučiliško mesto, še-le tedaj popolnoma spozná, kaj mu je mila domovina, kaj sladka domača govorica. Živeje se mu tedaj v prsih budi hrepenenje po krasnem materinskem jeziku in tem bolj ga zató veseli, ako najde tudi v tujem mestu med dijaštvom rojake, ki so ž njim enakega mišljenja in čuvstvovanja, ki se ž njim ogrevajo za vse, kar je domače. S tem namenom deluje na Dunaji slov. akad. društvo „Slovenija“, ki je eno najštevilnejših slovanskih dijaških društev na Dunaji. „Slovenija“ je ognjišče, okoli kterega se zbira slovensko dijaštvo dunajskih visokih šol v resno delo in tudi v zabavo. Pri čitanju slovenskih časopisov opazuje dijak iz tujine razvitek našega narodnega življenja, s petjem in tamburanjem se navdušuje za narodno glasbo in srka krepilno moč iz čvrstega vira domačega pesništva, k čemur pripomore posebno živahna zveza s „slovanskim pevskim društvom“, kterega krepka podpora so slovenski pevci; v slovstvenem klubu, ki se shaja vsaki teden po enkrat, se skušajo mlade literarne moči; pri občnih zborih se poleg društvenih zadev pretresujejo ideje, ki naj pospešujejo srečo narodovo. Uredba „Slovenije“ je že sama po sebi taka, da odgovarja strogim zahtevam parlamentarizma; zató je ona važna šola dejanskega življenja, v kateri se razvijajo vsakoršne duševne moči in spretnosti, ktere so za poznejše praktično življenje neizmerne veljave. — O vsem tem se je lahko vsakdo prepričal, ki je prisostvoval koncertu dne 18. marca v čast našemu slavnemu pesniku S. Gregorčiču. Vsak je moral pri-
nati, da delovanje društva, ki vzgaja v svoji sredini takó dovršenih glasbenih močij, se sme plodonosno imenovati. Jedna točka je bila takó krasno izvedena kakor druga, a navdušenje je doseglo vrhunec, ko se je odpel F. S. Vilharjev krasni moški zbor „Slovo“, to točko je moral na burno klicanje zbor ponavljati. Med raznimi številkami vsporeda pa so udarjali tamburaši bratskih društev „Zvonimira“ in „Slovenije“ in s čarobnimi glasovi tega pristno narodnega godala prozivali občno navdušenje. Pripomogla pa sta tudi k izvrstnemu vspehu tega večera dva govornika: tačasni predsednik društva jur. K. Gruntar, ki je v temeljitem slavnostnem govoru slikal zasluge slavljenca, in med. J. Oražen, ki je izborno deklamoval poezijo „V pepelnični noči“, v koji se razodeva vsa pesniška moč Gregorčičeva. — Zabavni del slavnostnega večera vodil je jur. O. Dev s svojo znano šaljivostvo, s kojoj je pričujoče neprenehoma zabaval, ne da bi mu zmanjkalo dovtipov. Govoril je med drugimi pri zabavnem delu med. Oražen, ki je napival domovini, a pri tem vzpodbujal k neustrašljivemu, odločnemu delovanju za narod. Govoril je tudi g. drž. poslanec Ferjančič, ki je razložil rodoljubno pesništvo pri Slovencih s posebnim ozidrom na pesnika Gregorčiča in nasproti pretemnim nazorom predgovornikovim branil delovanje narodne stranke na Kranjskem. Bila sta prisotna tudi dež. poslanca gg. Višnikar in Pfeifer, dunajski slovenski nestor, g. ravnatej, Navratil in nekteri drugi marljivi obiskovalci slov. kluba na Dunaji ter zastopniki slovanskih akad. društev „Zvonimira“, „Zore“ in „Balkana“.

Celje :	Traun in Stiger	Planina :	R. Grossler
	Alojzij Walland	"	Lud. Schescherko
	Viktor Wogg	"	F. Wambrechtsteiner
	Fr. Jan-sch	Gornjigrad :	Jakob Božić
	Milan Hočevar	Polčane :	Fe d. Ivanus
	Ferdinand Pellé	"	A. P. Krantsdorfer
	Josip Matić	"	Anton Schwoz
	Anton Ferjan	Pristava :	And. Suppanz
	Fridrik Jakovitch	Brezova :	Fr. Matheis
	L. Leo Hannak	"	Varlec & Umek
	Karol Gela, Iekarna	Rajhenburg :	L. Rainhofen
	Fr. Zangger	Zalec :	Adalb. Globočnik
Vrankslo :	Ivan Pauer	St. Jurij :	J. F. Schescherko
Konjice :	Jurij Michay	"	Fr. Kartin
Vojnik :	Fr. Zottl	St. Lovrenc :	Elja Terin
Hrastnik :	Alojzija Banehe in	Šmarje :	Josip Wagner
	Konsumno društvo	St. Paul :	Norbert Zanier
	Josip Wouk	Trnovlje :	Konsumno društvo
Ljubno :	Fr. H. Petek	"	J. M. Krammer
Sevnica :	A. Fabiani	"	Fr. Polak
"	S. F. Schalk	"	Rob. Stenowitz
"	Ludovik Smole	Vitanje :	Anton Jaklin
"	Zwenkel & Cmp.	Velenje :	Karl Tuschler

Južno-štajerska hranilnica v Celji.

Računski sklep za leto 1894.

Prejemki.

Denarni promet

Izdatki.

	gld.		kr.			gld.		kr.	
Račun blagajne: Stanje 31. decembra 1893					12751	30			
„ vlog: Vložene hranilne vloge					452690	18			
„ hipotečnih posojil: Vračila					29849	75			
„ občinskih „ Vračila					1546	54			
„ menjičnih „ Vračila					390	—			
„ obresti: Vplačila					51353	37			
„ zamudnih obresti: Vplačila					1369	50			
„ poštne hranilnice					101183	11			
„ naloženega denarja pri drugih zavodih:									
a) glavnice	5000	—							
b) obresti	16	56	5016	56					
„ vrednostnih listin: a) glavnice	47061	50							
b) obresti	712	39	47773	89					
„ poštne: Vplačila			196	26					
„ knjig in tiskovin			342	21					
„ raznih vplačil			896	42					
Skupaj			705359	09					
					Račun vlog: Vrnjene vloge				
					vložnih obresti: Izplačila				
					posojil: a) hipotečnih				
					b) občinskih				
					c) menjičnih				
					poštne hranilnice				
					naloženega denarja pri drugih zavodih				
					vrednostnih listin				
					povrnjenih obresti				
					poštne: Izdatki				
					upravnih stroškov				
					inventarja: Izdatki				
					raznih izdatkov				
					davka: Izdatki				
					blagajne: Gotovina 31. decembra 1894				
					Skupaj				

Credit.

Račun dobička in zgube.

Debet.

	gld.		kr.			gld.		kr.	
Račun obresti: Leta 1893 za leto 1894 plačane									
obresti	6944	63							
Vplačane obresti od posojil	51353	37							
Za leto 1894 zaostale obresti	17087	06							
Vplačane zamudne obresti	1369	50							
Vzdignjene obresti od nalože-									
nega denarja	16	56							
Nevzdignjene obresti od nalože-									
nega denarja	1446	27							
Nevzdignjene obresti pri poštni									
hranilnici	67	97							
Vzdignjene obresti od vrednost-									
nih listin	712	39	78997	75					
„ vrednostnih listin: Vrednost kuponov									
31. decem. 1894	750	—							
Kurzni dobiček									
31. decembra 1894	63	—	813	—					
„ poštne: Vplačila			196	26					
Skupaj			80007	01					
					Račun obresti: Kapitalizovane obresti od hra-				
					nilnih vlog				
					Izplačane obresti od hranilnih vlog				
					Zaostale obresti od posojil l. 1893				
					Predplačane obresti za leto 1895				
					vrednostnih listin: Povrnjene obresti pri				
					nakupu vrednostnih				
					listin				
					Vrednost kuponov 31.				
					decembra 1893				
					poštne: Izdatki				
					upravnih stroškov: Izdatki				
					inventarja: 10% odpis inventarja				
					davka: Plačani davek				
					čistega dobička: Čisti dobiček za l. 1894				
					Kurzni dobiček za leto				
					1894				
					Skupaj				

Imetek.

Bilanca

Dolg.

	gld.		kr.			gld.		kr.	
Račun posojil	1133287	05			Račun hranilnih vlog	1280982	05		
„ zaostalih obresti	17087	06			„ predplačanih obresti	7320	10		
„ poštne hranilnice: a) glavnice gld. 4179 17					„ glavne rezerve	19552	57		
b) obresti	67 97		4247	14	„ posebne rezerve za kurzne izgube	171	50		
„ vrednostnih listin: Kurz 31. decembra 1894	41361	50			„ dobička in zgube: Čisti dobiček gld. 8203.—				
„ naloženega denarja pri drugih zavodih	86748	72			Kurzni dobiček	63.—	8266	—	
„ inventarja	529	85							
„ knjig in tiskovin	260	68							
„ raznih tirjatev	768	80							
„ zemljišča	297	84							
„ blagajne: Gotovina 31. decembra 1894	31703	58							
Skupaj	1316292	22							

V Celji, dne 31. decembra 1894.

Dr. Josip Vrečko l. r.
pisarniški ravnatelj.

Za ravnateljstvo:
Dr. Juro Hrašovec l. r.
predsednik.

Janko Vavken l. r.
tajnik.

Mihael Vošnjak l. r.
predsednik.

Jurij Detiček l. r.
podpredsednik.